

The Wheel of Time®

New Spring

Око Світу

Велике полювання

Відроджений Дракон

Тінь, що сходить

Вогні небес

Повелитель Хаосу

A Crown of Swords

The Path of Daggers

Winter's Heart

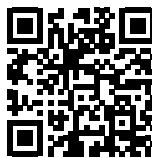
Crossroads of Twilight

Knife of Dreams

The Gathering Storm

Towers of Midnight

A Memory of Light

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

РОБЕРТ ДЖОРДАН

КОЛЕСО ЧАСУ

6
КНИГА

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ПРОЛОГ

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ

Демандред зійшов на чорний схил біля Шайол Гулу, і прохід, лазівка ду тканині реальності, зник. Угорі каламутне сіре хмаровиння застигло небо — подобу перевернутого моря із сонних попелястих хвиль, що розбивалися довкола об приховану гірську вершину. Унизу безживною долиною пробігали химерні вогні кольору розмитої синяви та багрецю, проте вони були неспроможні розвіяти густий сутінок, що вкутав їхнє джерело. Хмаровиння прокреслила блискавиця, і за мить глухо загриміло. По всьому схилу з численних отворів здіймалися випари і дим — деякі з отворів були такі маленькі, як чоловіча рука, а декотрі настільки великі, що лигнули б і десять чоловіків.

Він одразу ж відпустив Єдину Силу, і разом із її свіжістю зникли і підсилені нею відчуття, без чого світ сприймався не настільки гостро і вабливо. Відсутність *саїдін* залишила в ньому порожнечу, але тут тільки дурень міг би зважитися направляти. І, безсумнівно, тільки дурень хотів би сильніших відчуттів — запаху, нюху чи смаку.

За тих часів, що їх тепер зовуть Епохою Легенд, це був ідилічний острів посеред прохолодного моря, жаданий прихисток для тих, котрі полюбляли по-селянськи нехитрий триб життя. Незважаючи на випари, тут було холодно. Він змусив себе не відчувати цього, але інстинктивно щільніше закутався у свій оксамитовий хутрований плащ. Від його дихання з рота виривався легкий, наче пух, і ледь помітний дух, щоб за мить розтанути у повітрі. За декілька сотень ліг на північ знаходився світ вічної криги, проте на Такан'дарі завжди було сухо, наче в якійсь пустелі, і завжди панувала зима.

Проте була тут і вода, чи радше її подоба: чорнильний бурчак, що протікав скелястим схилом неподалік кузні, що он сіріє своєю покрівлею.

Всередині задзвеніли молоти, і з кожним ударом у вузьких віконцях спалахувало бліде світло. Якась жінка в лахмітті відчайвно притулилась до шорсткої кам'яної стіни, стискаючи в руках немовля, а миршаве дівча зарилось лицем у поділ її плахти. Безсумнівно, невільниці, захоплені під час наскоку на Порубіжні землі. Але щоб так мало! Мерддраали, напевно, скрегоцуть зубами. Їхні клинки з часом затуплюються і їх треба міняти, а те, що набігів на Порубіжжя поменшало, нічого не змінює.

З кузні неквапом вийшов один із ковалів, своєю кремезною статурою нагадуючи висічену зі шматка скелі статую. Ковалі не були по-справжньому живими: віддалившись на певну відстань від Шайол Гулу, вони перетворились би на камінь чи тлін. Їх також не можна було назвати справжніми ковалями, позаяк вони не вміли робити нічого, крім мечів. Цей тримав обіруч довгі кліщі із затиснутим клинком, і ледь охололий метал у місячному світлі білів, наче сніг. Живий чи ні був коваль, але блискучий метал він занурих у темний потік з осторогою. Для цієї подоби життя навіть доторк до води закінчився би плачевно. Коли він вийняв меч із води, той був мертвотно чорним. Але робота ще не була завершена. Коваль зайшов у кузню, і звідти почувся несамовитий чоловічий крик.

— Ні! Ні! Ні! — Відтак крик переріс у пронизливий вереск і поволі затих, так ніби того горланя хтось відносив у немислиму далечінь. Тепер меч був готовий.

Знову з'явився коваль — може, той самий, а може, й інший — і зіп'яв жінку на ноги. Жінка, немовля і дівча почали голосити, але той вирвав немовля і тицьнув дівчині в руки. Нарешті жінка знайшла в собі сили на спротив. Ридуючи, вона несамовито кóпала ногами і дряпалась. З таким самим результатом вона могла битися з каменем, а не з ковалем. Крики жінки стихли, щойно її затагнули всередину. Знову долинув перестук молотів, заглушуючи діточий плач.

Один меч був готовий, біля другого ще трудилися, і ще два незабаром викують. Демандред ще ніколи не бачив, щоби тут очікували віддати свою лепту Великому володарю Темряви менше п'ятдесяти бранців. Мерддраали, мабуть, скаженіють від люті.

— Чому ти баришся, будучи прикликаним Великим володарем? — Той голос радше був схожий на шемрання, так наче луцилася шкіра.

Демандред неквапно обернувся — як посмів напівлюдок звернутися до нього таким тоном?! — але образливі слова завмерли на його губах. І не через пильний погляд безокого і блідого лица, що було наче зліплене з тіста. Цей погляд мерддраала міг перелякати будь-кого, проте Демандред уже давно вибавився від страху. Його радше здивував сам вигляд цього зодягненого в чорне створіння. Мерддраали, усі настільки схожі один на одного, наче їх відлили з однієї форми, були калічною імітацією людей і сягали зростом найвищих з-поміж них. Натомість цей був вищий за нього на цілу голову.

— Я проведу тебе до Великого володаря, — сказав мерддраал. — Я — Шайдар Гаран. — Він відвернувся і почав підійматися схилом угору, його рухи були такі плавні і граційні, наче зміїні. Його чорнильного кольору плащ звисав неприродно непорушно, не утворюючи навіть найменшої складки.

Демандред завагався, перш ніж піти вслід за ним. Напівлюдки завжди прибирали собі ймення із траллоцької язиколамальної говірки. «Шайдар Гаран» натомість походило із людської мови, яку люди тепер зовуть старою мовою, й означало «Рука Морока». Ще одна несподіванка, а Демандред не любив несподіванок, особливо у Шайол Гулі.

Вхід усередину гори мав такий само вигляд, як інші розсіяні по схилі отвори, з тією лише різницею, що звідти не виходили ні дим, ні випари. Він був достатньо широкий, щоби крізь нього могли пройти плечем до плеча двоє чоловіків, а проте мерддраал ішов попереду. У тунелі майже відразу починався крутий спуск углиб, а долівка в ньому була стоптана до такої гладіні, що здавалася виполірованою. У міру того як Демандред, впершись поглядом у широку спину Шайдара Гарана, спускався все нижче і нижче, холод поступався місцем усе більшій спеці. Демандред знав про це, але жодним чином не хотів виказувати того. Тунель повнився тьмавим світлом, що йшло від каміння, і попри те було воно яскравіше за вічні сутінки ззовні.

Зі склепіння, наче з камінних щелеп, стирчали гострі зубці — ікла Великого володаря, які готові були будь-якої миті зімкнутися, шматуючи чужовірця чи зрадника. Звичайно, це не надто відповідало істині, але було ефективним. Раптом він зауважив щось дивне. Щоразу, коли за потреби проходив цим тунелем, зубці ледь не скородили своїми кінчиками його маківку. Натомість тепер між ними і головою мерддраала залишався простір завширшки як дві долоні чи навіть більше. Демандреда це здивувало. Здивував не сам факт зміни висоти тунелю — дивні речі тут були звичним явищем, — а те, що це було зроблено задля вигоди напівлюдка. Великий володар виражав свою прихильність не лише до людей, а й до мерддраалів. Це слід було запам'ятати.

Зненацька тунель привів на широкий виступ, звідки розгортався вигляд на озеро розплавленого каміння, де багрове змішалось з чорним, а на поверхні танцювало полум'я у людський зріст — танцювало, згасало і знову здіймалося. Тут не було стелі, тільки велетенський отвір на ширину гори зяв до неба, яке не було небом Такан'дара. У порівнянні з ним небо Такан'дара з його дивними хмарами — такими стрімчастими, наче їх гнали найбільші буревії світу, виглядало звичайно. Люди нарекли це місце Безоднею Фатуму, і мало хто дізнався, наскільки вдало її назвали.

Навіть після всіх своїх візитів — а перший відбувся понад три тисячоліття тому — Демандред трепетав. Тут він чув Устя — отвір, пробитий у незапам'ятні часи до того місця, де з часу Творіння був ув'язнений Великий володар. Тут через якесь потоншення у Візерунку близькість Великого

володаря відчувалася найбільше, хоча фізично це місце було не ближче до Устя за будь-яке інше у світі.

Демандред ледь не усміхнувся, бо хотів цього, як ніколи в житті. Якими ж дурнями були ті, які виступили супроти Великого володаря! Так, Устя все ще заблоковане, хоч тепер уже слабше, ніж тоді, коли він щойно прокинувся від тривалого сну і вирвався на волю із персональної, там же витвореної в'язниці. Заблоковане, хоча з часу його пробудження воно поширшало. Але воно вже не настільки несосвітнене, як тоді, наприкінці Війни Сили, коли його з побратимами звергли в нього, і з кожним його візитом воно трохи ширшає. Незабаром заслونا зникне, і можновладна рука Великого володаря знову простягнеться над світом. Ось-ось настане День Вороття. І він, Демандред, стане владцею сього світу на віки вічні. Під егідою Великого володаря, звичайно. І, зрозуміло, спільно з іншими Обраними, принаймні з тими, котрі до того часу вціліють.

— Ти вже можеш іти, напівлюдку. — Він не хотів, аби це створіння бачило, як його охоплює екстаз. Екстаз і біль.

Шайдар Гаран навіть не поворухнувся.

Демандред відкрив було рот — і тоді в його голові вибухнув голос.

— ДЕМАНДРЕДЕ!

Назвати це голосом було те саме, як назвати гору камінчиком. Він заледве не розніс зсередини його череп і водночас сповнив захватом. Демандред укляк. Мерддраал стояв обіч і байдуже спостерігав за ним, але Демандред зауважив це лише краєм свідомості, бо громозвучний голос уже заповнив усе його єство.

— ДЕМАНДРЕДЕ. ЯК СПРАВИ НА ТОМУ СВІТІ?

Як завжди, він ніколи не знав, наскільки Великий володар обізнаний з подіями у світі. Він міг подивувати як своїм невіглаством, так і обізнаністю. Проте Демандред знав напевне, що саме хоче почути з його вуст Великий володар.

— Равін мертвий, Великий володарю. Вчора. — Демандреда пройняв біль. Надлюдська ейфорія водномить перетворилась у біль. Руки і ноги зсудомило. Все тіло облило потоми. — Ленфір зникла безслідно, як і Асмодіан. А Грендал стверджує, що й Могедієн не прийшла на зустріч, як було домовлено. Це також сталося вчора, Великий володарю. Я не вірю у випадковість.

— ОБРАНИХ МЕНШАЄ, ДЕМАНДРЕДЕ. СЛАБКІ ВІДПАДАЮТЬ. ЗРАДЦІ МОЇ ПОМРУТЬ ОСТАТОЧНОЮ СМЕРТЮ. АСМОДІАНА ЗЛАМАЛА ЙОГО Ж СЛАБКІСТЬ. РАВІНА ЗГУБИЛА ЙОГО ВЛАСНА ПИХА. ВІН НАЛЕЖНО ПРИСЛУЖИВСЯ, АЛЕ НАВІТЬ Я НЕ МІГ ЙОГО ВРЯТУВАТИ ВІД ПОГИБЕЛЬНОГО ВОГНЮ. НАВІТЬ Я НЕ СПРОМОЖНИЙ ПЕРЕСТУПИТИ МЕЖІ ЧАСУ. — На мить цей страхотний голос сповнився невимовним гнівом і... невже відчаєм? Але тільки на мить. — ЦЕ ВЧИНІВ

МІЙ ЗАКЛЯТИЙ ВОРОГ, ЯКОГО ЗВУТЬ ДРАКОНОМ. ЧИ ТИ ВИВІЛЬНИШ ПОГИБЕЛЬНИЙ ВОГОНЬ ВО ІМ'Я МОЄ, ДЕМАНДРЕДЕ?

Демандред завагався. По його скроні повільно стікала струминка поту, здавалося, що вона стікає вже годину. Під час Війни Сили обидві сторони впродовж року застосовували погибельний вогонь. Поки вони не побачили наслідків цього. Без жодної угоди чи перемир'я — припинення вогню раніше якщо і траплялося, то хіба що на словах — обидві сторони просто перестали його застосовувати. Того року від погибельного вогню цілі міста перетворились на попіл, сотні тисяч ниток вигоріли на Візерунку, заледве не розпалася сама реальність та світ і всесвіт не звіялись, наче туман. Якби знову випустити на волю вогонь, то, можливо, не стало би світу, над яким він би міг владарювати.

І ще одна річ стривожила його. Великий володар уже знав, як загинув Равін. І, здається, був обізнаний про Асмодіана більше, ніж він сам.

— Як звелиш, Великий володарю, так і буде.

Його м'язи посмикувалися, але голос не зрадив його. Коліна від розпеченого каменю почали братися пухирями, проте він не звертав на це уваги, так наче його плоть належала комусь іншому.

— ЩО Ж, ТИ ЦЕ ЗРОБИШ.

— Великий володарю, Дракона можна знищити. — Мрець не міг володіти погибельним вогнем, і, можливо, в такому разі Великий володар передумає. — Він невіглас і слабак, він розпорощує свою увагу відразу на кільканадцять справ. А Равін був чванливим дурнем. Я...

— ЧИ ХОЧЕШ ТИ СТАТИ НІ'БЛІСОМ?

Демандред відчув, як дерев'яніє його язик. Ні'бліс. Той, хто стоятиме лише на сходинку нижче від Великого володаря і наказуватиме всім іншим.

— Я хочу лише слугувати тобі, Великий володарю, як тільки можу. — Ні'бліс.

— В ТАКОМУ РАЗІ КОРИСЯ І СЛУГУЙ. І ВИСЛУХАЙ, ХТО ПОМРЕ, А ХТО ЖИТИМЕ.

Демандред закричав від щастя, коли усвідомив сказане. Сльози радості потекли по його щоках. За ним нерухомо спостерігав мерддраал.

— Годі шамотні! — Найнів роздратовано закинула довгу косу за плече. — З того нічого не вийде, якщо ви будете вертітися, наче у вас сверблячка.

Жодна із жінок за розхитаним столом не видавалася старшою за неї, хоча літ їм було принаймні на двадцять більше, і жодна з них, якщо по правді, не вертілася, але через ту спеку Найнів уже почала казиритися. Здавалося, що в цій крихітній кімнатчині без вікон узагалі нема повітря. З неї вже зійшло сім потів, в той час як ті дві жінки видавалися свіжими, так наче сиділи у прохолоді. Леане — мідношкіра жінка у сукні з доманського щонайтоншого шовку небесного кольору — лише знизала плечима, позаяк володіла

нескінченними запасами терпіння. Щоправда, не завжди. Натомість русява і ставна Суан була цілковито цього позбавлена. Вона щось невиразно про- бурмотіла і роздратовано поправила поділ сукні. Зазвичай Суан вдягалася по-буденному, але цього ранку наділа плаття з тонкого жовтого полотна, з тіренським гафтом навколо доволі глибокого декольте. Її блакитні очі були студеними, як вода у глибокому колодязі. Мається на увазі, що вони були би студеними, як вода у глибокому колодязі, якби не ця несусвітня жарінь. Так, її сукня змінилася, але не очі.

— Чи с'як, чи так, а не буде з риби рак, — відрізала вона. Манера її роз- мови теж зосталася колишньою. — Неможливо ж латати діри, якщо згорів увесь човен. Тому це є гайнуванням часу, проте якщо я вже пообіцяла, то продовжуйте. Нам з Леане і без того ніколи вгору глянути.

Суан із Леане опікувалися шпигунськими мережами — очима та вухами Айз Седай, котрі зібралися тут, у Салідарі, — і наразі мусли проглянути донесення вивідувачів і неперевірені чутки про події у світі.

Щоби повернути самовладання, Найнів узялася розгляджувати свою спідницю. Її сукня була з однотонної білої шерсті, облямована на подолі сімома кольоровими смужками — відповідно до сімох Адж. Сукня посвяче- ної. Вона дратувала її значно сильніше, ніж дівчина могла собі подумати. Незмірно більше її зараз би втішила сукня із зеленого шовку, що її вона вже спакувала. Щоправда, вона готова була визнати — принаймні перед собою, — що встигла звикнути до вишуканих уборів, але ту сукню вибрала би лише через її придобність — вона була тонкою і легкою, — а не тому, що зелений був улюбленим кольором Лана. Аж ніяк ні. Втім, усе це рожеві мрії найгіршого гатунку. Посвячена, яка вдягнула би щось інше, крім бі- лого плаття із кольоровими смужками, невдовзі переконалась би, що їй до справжньої Айз Седай як до неба рачки. Зусиллям волі вона викинула всю цю маячню з голови. Так наче їй нема чим зайнятися, крім як думати про одяганки. Йому подобався також блакитний колір. Годі!

Вдавшись до Єдиної Сили, вона почала делікатно промацувати — спершу Суан, а відтак Леане. Правду кажучи, Силу Найнів зараз узагалі не на- правляла. Вона не могла навіть торкнутися Істинного Джерела, хіба якщо була розлючена. І попри це результат був такий самий. Тоненькі волоконця *саїдар* — жіночої половини Істинного Джерела — проходили через обох жінок, неначе через решето. Але не Найнів займалася їхнім тканням.

На лівому зап'ясті Найнів носила браслет тонкої роботи із невигадливих сегментів. Переважно срібних, і причому не зі звичайної рудні, хоча загалом це нічого не змінювало. Це була єдина прикраса, яку вона мала на собі, якщо не брати до уваги персня з Великим Змієм. Посвяченим категорично не рекомендували носити багато ювелірних цяцьок. Схожа прикраса була на шиї четвертої жінки, яка сиділа на табуреті під грубо поштукатуре- ною стіною, склавши руки на колінах. Вдягнута у грубе селянське плаття

брунатного кольору, і з таким же селянським зношеним обличчям, вона ні краплі не спітніла. Жінка не поворухнула жодним м'язом, але її темні очі все помічали. Вона була оточена сяйвом *сайдар*, видимим лише Найнів, котра контролювала використовувану нею Силу. Браслет і нашийник утворили між ними зв'язок, на кшталт того, який встановлюють Айз Седай, щоби збільшити свою силу. За словами Елейн, цей зв'язок ґрунтувався на «абсолютно ідентичних матрицях», але далі її пояснення було геть незрозуміле. Правду кажучи, Найнів припускала, що сама Елейн розуміє його механізм удвічі менше, ніж вдає. Сама Найнів нічого і ніколи не розуміла, окрім того, що відчуває всі емоції іншої жінки, наче та заплана в якийсь закамарок її свідомості, а також те, що цілком контролює ту жінку, котра так міцно вчепилася за *сайдар*. Однак інколи їй здавалося, що було би краще, якби ота жінка на ослінчику померла. Авжеж, простіше. І чистіше.

— Там наче є щось пошматоване чи потяте, — пробурмотіла Найнів, машинально витираючи піт з обличчя. Це було тільки непевне враження, ледь вловиме, але оце зараз вона вперше відчула щось трохи більше, ніж порожнечу. Можливо, що це лише її уява пожартувала з нею, бо надто вже їй хотілося знайти щось, будь-що.

— Розз'єднання, — пояснила жінка, яка сиділа на ослінчику. — Це так колись називалося те, що тепер ви йменуєте вгамуванням стосовно чоловіків і упокоренням щодо жінок.

Три голови злякано повернулись до неї, три пари очей зблиснули, як у фурій. Суан і Леане були Айз Седай, допоки їх не впокорили під час перевороту у Білій Вежі, в результаті якого Престол Амерлін посіла Елайда. Упокорені. Слово, що змусило їх здригнутися. Ніколи більше не керувати Силою. І до самої смерті нести цей тягар у пам'яті, як і знання про те, що вони втратили. І до самої смерті відчувати Істинне Джерело, але приречено знати, що вони більше ніколи не торкнуться його. Від упокорення, як і від смерті, ліку не існувало. Так вважала кожна Айз Седай, проте на думку Найнів, Єдиною Силою можна зцілити все, крім смерті, звичайно.

— Якщо ти маєш сказати щось путяще, Маріган, — різко промовила Найнів, — тоді говори. Якщо ж ні, то краще помовч.

Маріган притиснулася до стіни і, зблиснувши очима, втупилася на Найнів. Страх і ненависть прокочувались через браслет, хоча це і не було новою, бо тією чи іншою мірою вони боялись і ненавиділи завжди. Полонені рідко люблять тих, хто їх полонив, навіть тоді — а можливо, саме завдяки цьому, — коли знають, що заслуговують на значно гіршу долю. Проблема полягала в тому, що Маріган також ствердила, що розз'єднання — упокорення — неможливо зцілити. Щоправда, вона при цьому запевняла, що в Епоху Легенд могли зцілити будь-що, крім смерті, а те, що тепер Жовті сестри зазвичай називають Зціленням, можна порівняти з ломакуватим костоправством, поспішно зробленим на полі бою. Проте якщо

би притиснути Маріган до стіни, щоби вивідати хоч якісь подробиці чи навіть натяки щодо методів, які у ті часи використовували в цілителстві, то ви би з подивом переконалися, що вона нічого про це не знає. Чи знається на цьому так само, як Найнів на ковальстві: мовляв, потрібно встромляти метал у розпечене вугілля, а тоді бити по ньому молотом. Проте цих знань не вистачить навіть, щоби виготовити підкову. І тим паче — впоратися хоч би із звичайним синцем.

Повернувшись у кріслі, Найнів допитливим оком глянула на Суан і Леане. Стільки змарнованих днів, коли їй щастило відірвати їх від інших занять, і досі не знала від них абсолютно нічого.

Несподівано Найнів піймала себе на тому, що крутить браслет на зап'ясті. Незважаючи на переваги, що він давав, вона ненавиділа з'єднуватися з цією жінкою. На саму думку про таку близькість по її тілу побігли мурашки. *Можє, хоч таким робом щось вдасться з'ясувати*, подумала Найнів. *Гірше вже не може бути.*

Вона обережно розстебнула браслет — для цього потрібно було знати, де знаходиться застібка — і вручила його Суан:

— Надягни його!

Вона відчула гіркоту — як завше, коли переривала контакт із Силою, але це потрібно було зробити. Та й позбутись на якийсь час хвилевого напливу чужих емоцій було те саме, що скупатись у лазні. Маріган ніби зачарована не зводила погляду з вузької срібної смужки.

— Навіщо? — різко запитала Суан. — Ти ж сама казала, що ця річ спрацьовує лише...

— Просто надягни його, Суан.

Суан якусь мить непоступливо дивилася на неї. «Світло, але ж і вперта ця жінка!» — подумалось Найнів, і вона застігнула браслет на її зап'ястку. На обличчі Суан одразу з'явився подив, а тоді вона скосила очі на Маріган.

«Вона мене ненавидить, але я це знала й раніше. І боїться, і... Шок. Її обличчя незворушне, але вона вражена до глибини душі. Вона, мабуть, також не вірила, що я можу скористатися браслетом».

Маріган заспокоїлась. До цього часу лише двоє з тих, котрі знали, хто вона така, могли користуватися браслетом. Якщо їх стане чотири, шанси зростуть. На позір Маріган була готова до співпраці, але скільки всього вона приховувала? Напевне стільки, скільки могла приховати.

Зітхнувши, Суан похитала головою:

— Але ж я справді не можу. Ти гадаєш, що за її посередництва я зможу торкнутися Джерела, чи не так? Та швидше свиня навчиться лазити по деревах. Мене впокорили. І на цьому крапка. Як це розстібається? — Вона почала марудитися з браслетом. — Як зняти цю кляту штуку?

Найнів лагідно поклатла долоню на руку Суан, яка шарпала браслет.

— Хіба ти не розумієш? Браслет, як і намисто, не діятимуть, якщо будуть на жінці, яка не здатна передавати Силу. Якби я, приміром, наділа се чи те на якусь кухарку, то воно для неї було би просто гарною цяцянкою.

— Кухарка кухаркою, — рішуче відповіла Суан, — а я не можу направляти Силу. Мене впокорили.

— Але ж у тобі є щось, що надається до Зцілення, — наполягала Найнів, — інакше я би нічого не відчувала через браслет.

Суан відсмикнула руку і виставила зап'ястя:

— Зніми це!

Похитавши головою, Найнів підкорилася. Суан інколи бувала впертою не согірше чоловіків.

Коли Найнів підійшла з браслетом до Леане, та охоче виставила своє зап'ястя. Попри впокорення Леане вдавала — втім, як і Суан — життєрадісність, хоч і не завжди однаково вдало. Мовляв, єдиний спосіб повноцінно жити впокореній жінці — знайти щось таке, що надало би їй життю нового смислу, що заповнило би діру, залишену Єдиною Силою. Стосовно Суан і Леане, таким смислом стало управління шпигунськими мережами і, що значно важливіше, намагання переконати тутешніх, салідарських, Айз Седай визнати Ранда аль'Тора Відродженням Драконом. При цьому жодна із Айз Седай не повинна дізнатися про їхні замисли. Але проблема в тому, чи цього достатньо. Гіркота на обличчі Суан і вдавана життєрадісність Леане, коли браслет застібнувся на її зап'ястку, радше схилили до думки, що, можливо, нічого ніколи не буде достатньо.

— О, так! — Леане за своєю звичкою говорила швидко й уривчасто. Принаймні за винятком тих випадків, коли розмовляла з чоловіками, що й не дивно. Зрештою родом вона була з Доману, а тепер старалася надолужити той час, що втратила у Вежі. — Так, вона й справді приголомшена, хіба ні? Однак зараз поволі бере себе в руки.

Кілька хвилин вона сиділа мовчки, дивлячись на жінку на ослінчику, а Маріган у відповідь боязливо і сторожко поглядала на неї. Нарешті Леане знизала плечима:

— Я також не можу торкнутися Джерела. Крім того, я намагалася змусити її відчувати укуси блохи на щиколотці. Якби мені той фокус вдався, то вона б не змогла цього приховати.

В цьому, власне, і полягала ще одна хитрість браслета — наприклад, змусити жінку з намистом переживати тілесні відчуття. Тільки відчуття — що би інша жінка не робила, жодної шкоди вона не могла завдати, однак вже самого відтворення свисту нагайки було достатньо, щоби переконати Маріган, що найкращий вибір для неї — співпраця. Бо коли ні, то альтернативою буде швидкий суд з не менш швидкою стратою.

Попри невдачу Леане пильно спостерігала, як Найнів знімала браслет і закріплювала його на власному зап'ясті. Принаймні здавалося, що її ще

не полишила надія, що одного чудового дня до неї повернеться здібність направляти Силу.

Володіння Силою було одним із найпрекрасніших відчуттів. Звичайно, не настільки прекрасним, як черпати її безпосередньо із самої *саїдар*, сповнюючись нею. Проте навіть доторк до Джерела за посередництва іншої жінки наче подвоював плин життєвої снаги у жилах. Коли ти сповнена *саїдар*, ти відчуваєш таку чисту радість, що хочеш сміятись і танцювати. Звичайно, вона колись звикне до цього, як і подобає справжній Айз Седай. І тепер, трохи розмисливши, Найнів вирішила, що зв'язок із Маріган — це прийнятна ціна.

— Тепер, коли ми знаємо, що якийсь шанс таки існує, — промовила вона, — я думаю...

Нараз двері із грюкотом відчинилися, і Найнів мимоволі схопилася на ноги, навіть не встигнувши зрозуміти, в чому справа. Але при цьому в неї і на думці не було скористатися Силою; вона радше би закричала, якби їй не перехопило подих. Та й зрештою вона така була не одна, хоча навряд чи зауважила, як перелякано підскочили Суан і Леане. Страх, що ринув через браслет, здавалося, був лише відгомном її страху. Молода жінка, що закрила за собою грубої роботи дощаті двері, не помітила спричинену її появою паніку. Висока і поставна в білій сукні посвяченої, із золотими кучерями, що спадали їй на плечі, вона, здавалося, готова була дихати вогнем від люті. Проте навіть із викривленим від гніву та в краплинках поту обличчям їй незбагненим чином вдавалося виглядати красивою, втім, Елейн це якось завжди вдавалося.

— Ви знаєте, що вони замислили? Вони відправляють посольство у... у Кеймлін! І вони відмовляються взяти мене! А Шеріам заборонила мені навіть згадувати про це. Заборонила мені навіть говорити про це!

— Ти колись навчишся стукати, Елейн? — Найнів підняла перекинутий стілець і знову всілася, а точніше — впала, бо після переляку ноги її зробилися як не свої. — Я гадала, що це Шеріам.

Від самої думки про те, що їх могли викрити, її аж замлоїло біля серця. Елейн — слід віддати їй належне — зашарілась й одразу ж вибачилась. Проте за мить усе зіпсувала, додавши:

— Проте я не розумію, чому ти так перелякалася. Бирджітта все ще пильнує на вулиці, а ви знаєте, що вона попередить вас, якщо з'явиться хтось чужий. Найнів, вони повинні мене пустити.

— Вони не мусять робити нічого подібного, — відрізала Суан.

Вона з Леане теж уже встигла всістися. Суан сиділа прямо, як завжди, а Леане відкинулася на спинку стільця, бо її, мабуть, як і Найнів, ноги не надто добре тримали. Маріган, важко дихаючи, притулилася до стіни і так і завмерла із заплющеними очима і притиснутими до штукатурки руками. Браслет навперемінки посилав поштовхами то легкість, то смертний жах.

— Але...

Суан не дала їй можливості продовжити.

— Як ти вважаєш, Шеріам чи хтось інший дозволить, щоби дочка-спадкоємиця Андору потрапила до рук Відродженого Дракона? Твоя матір померла, тож...

— Я цьому не вірю, — відрізала Елейн.

— Ти не віриш, що її вбив Ранд, — невблаганно продовжила Суан, — а це вже інша справа. Я теж не вірю. Але якби Морґейз була жива, то вже б привселюдно визнала його як Відродженого Дракона. Або якби всупереч очевидним доказам повважала його Драконом-самозванцем, то організувала би спротив. Жоден із моїх вивідувачів не чув навіть поголосу ні про те, ні про інше. І не тільки в Андорі, але й тут, в Алтарі, як і в М'юранді.

— А проте мали щось чути, — зауважила Елейн. — На заході спалахнув бунт.

— Проти Морґейз. Проти! Якщо це також не чутки, — голос Суан був рівним, наче гембльована дошка. — Твоя матір померла, дівчино. Краще смиренно прийми це й оплати її раз і назавжди.

Елейн за своєю напрочуд прикрою звичкою задерла підборіддя, ставши справжнім втіленням крижаної зарозумілості, хоча попри це для більшості чоловіків вона здавалася привабливою.

— Ти ж постійно скаржишся, що тобі потрібно безмір часу, аби зв'язатися з усіма вивідувачами, — холодно зауважила вона, — проте мене не цікавить, чи почула ти всіх, кого слід було почути. Незалежно від того, жива моя мама чи мертва, моє місце зараз у Кеймліні. Я — дочка-спадкоємиця.

Найнів аж підскочила, почувши гучне пирхання Суан.

— Ти вже доволі тривалий час поміж посвячених, щоби почати дружити з власною головою.

Елейн була настільки обдарованою, що жінки з такими можливостями в поведженні з Силою траплялися раз на тисячоліття. Можливо, ці можливості не були такими великими, як у Найнів, навіть якщо вона навчиться спрямовувати Силу за власним бажанням, проте достатніми, щоби в Айз Седай загорілися очі. Елейн зморщила ніс — вона прекрасно знала, що навіть якби вже сиділа на Левиному троні, то Айз Седай все одно би змусили її вчитися — попросивши, якщо це здійснимо, або ж запхавши хоч у бочку, якщо було би потрібно, — а тоді відкрила було рот, проте Суан ані на мить не перервалася.

— Це правда, вони не заперечуватимуть, щоби ти раніше чи пізніше посіла трон. Уже бозна-скільки часу не траплялось королеви, яка була б явною Айз Седай. Але вони не скоро відпустять тебе навіть тоді, коли ти станеш повноцінною сестрою, позаяк ти — спадкоємиця трону і майбутня королева, не дозволять тобі наблизитися до проклятого Відродженого Дракона, допоки

достеменно не з'ясують, наскільки йому можна довіряти. Особливо зараз, беручи до уваги цю... його амністію.

Її губи аж скривило від останнього слова, і Леане поморщилась. Якось ніяково стало і Найнів. Її виховували у страху перед чоловіками, здібними направляти Силу, оскільки вони неминуче приречені на божевілля, але ще до того, як загинуть у страхітних муках від зіпсутої Мороком чоловічої половини Джерела, вони завдадуть жаху усім, хто їх оточує. Проте Ранд, якого вона знала змалку, був Відродженим Драконом, прихід якого у світ означав, що гряде Остання битва, під час якої він зітнеться у двобой з Мороком. Відроджений Дракон — єдина надія людства і водночас єдиний чоловік, який здатний направляти Силу. Але що гірше, доходили поголоски, що він намагається згуртувати навколо себе подібних на нього. Звичайно, їх не могло бути багато. Айз Седай полювали на таких — Червона Аджа, окрім цього, нічим іншим і не займалася — згідно зі звітами, було їх значно, значно менше, ніж у минулому.

Проте Елейн не збиралася здаватися. У ній була одна річ, гідна подиву: вона не здалася би навіть тоді, якби її голова лежала на колоді, а сокира вже опускалася вниз. Вона стояла там, задерши підборіддя, і виклично дивилась прямо в очі Суан, а це, як знала із власного досвіду Найнів, було нелегкою справою.

— Є дві очевидні причини, чому я повинна їхати. По-перше, незалежно від того, що трапилося з моєю мамою, принаймні вона зникла, і я як спадкоємиця трону спроможна заспокоїти людей і запевнити їх у тому, що правонаступництво зостається непорушним. По-друге, я можу вільно наблизитися до Ранда. Він мені довіряє. І я була би кращою кандидаткою, ніж будь-котра інша, обрана Радою.

Ті Айз Седай, котрі замешкують тут, у Салідарі, обрали власну Раду Вежі — Раду в екзилі. Вона мала займатися виборами майбутньої, законної Амерлін, яка зможе оскаржити претензії Елайди на титул і владу над Вежею, проте Найнів не бачила, щоби ця Рада домоглася хоч якихось помітних успіхів на цьому поприщі.

— Як це шляхетно з твого боку, що ти здатна на такі великі жертви, дитино! — в'їдливо промовила Леане.

Вираз обличчя Елейн не змінився, але вона густо почервоніла від люті. Небагато людей за межами цієї кімнати про це знали, і в жодному разі не Айз Седай, але Найнів не сумнівалася, що перше, що зробить Елейн у Кеймліні — це усамітниться з Рандом і зацілує його до смерті.

— Твоя мати... зникла безвісти... тож якби Ранд аль'Тор, котрий уже захопив Кеймлін, здобув ще й тебе, то весь Андор опинився би в його руках, а Рада не дозволить йому мати більший вплив в Андорі, як і будь-де, ніж має вона. У нього вже, вважай, у кишені і Тір, і Кайрен, і, здається, Аїл. Додайте до цього Андор, і за якийсь час М'юранді й Алтара — разом із

нами — впадуть, досить йому чхнути. Він стає надто сильним. Можливо, він незабаром дійде висновку, що ми йому непотрібні. Позаяк Морейн мертва, ми не маємо поряд з ним нікого, кому могли би довіряти.

Почувши це, Найнів скривилася. Морейн була тією Айз Седай, яка витягнула її та Ранда з Межиріччя і тим цілковито змінила їхні життя. Її, і Ранда, і Егвейн, і Мета, і Перрина. Найнів так довго мріяла змусити Морейн заплатити за те, що вона з ними вчинила, що її втрату можна було порівняти із втратою частини себе. Але Морейн загинула в Кайрені, прихопивши з собою Ленфір; вона вже майже перетворилась у легенду серед тутешніх Айз Седай, оскільки була єдиною, хто здолав одну з Відступниць, а можливо, що й двох. Єдина приємність, що Найнів могла побачити в усьому цьому, хоча про таке навіть соромно було подумати, це те, що тепер Лан вільний від виконання обов'язків Охоронця Морейн. Невідомо лише, чи вона його колись зможе знайти.

Суан одразу ж підхопила не завершену Леане тему:

— Ми не можемо собі дозволити, щоби цей хлопчина пустився у плавання без жодних вказівок. Хто може знати, на що він здатний? Так, так, я бачу, що ти завжди готова за нього заступитися. Але я не хочу вислуховувати твої резони. Я з усіх сил баланую з живою срібною щукою на носі, дівчино. Ми не можемо дозволити йому стати занадто сильним, допоки він не прийме нас, але водночас не повинні занадто жорстко його стримувати. Я намагаюся переконати Шеріам та інших, що нам слід підтримати його, хоча одна половина Ради не хоче мати з ним нічого спільного, а інша в глибині душі вважає, що повинна його вгамувати, незалежно від того — є він Відродженим Драконом чи ні. У будь-якому разі я б не радила тобі лізти зі своїми резонами до Шеріам. Ти не зміниш нічиєї думки. І не забувай, що послужниць у Тіани обмаль, тож вона може залюбки зайнятися тобою.

Елейн від гніву аж змінилася в лиці. Тіана Нозель, Сіра сестра, була тут, у Салідарі, наставницею послушниць. Посвяченій треба було неабияк провинитися, і значно більше, ніж послушниці, щоби її відправили до Тіани, але саме тому такий візит завжди був значно ганебнішим і болючішим. Якщо Тіана могла проявити дрібку доброти до послушниці — але лише дрібку, — то посвячена, на її глибоке переконання, повинна мати більше розуму, і вона щоразу давала їй це відчуття задовго до того, як їй дозволялося покинути крихітну кімнатчину, що слугувала наставниці кабінетом.

Найнів уважно спостерігала за Суан, і раптом дещо спало їй на гадку.

— Ти знала про це... посольство, чи як його там, хіба ні? Ви ж обоє завжди шепчетесь із Шеріам та її гурточком. Рада, можливо, формально і мала усі владні повноваження, принаймні до обрання нової Амерлін, але надалі все реально контролює Шеріам і ще кілька інших Айз Седай, які першими загніздилися в Салідарі. — Скількох вони посилають, Суан?